

Terneuzen I.112.

1. az dundərz ë stækføgl - *of* : ë stækər (*school-jongens*) zim bë.zə baŋe
2. mē kamərə.t̄ez də blumə gū.m bəgi.tn | mē vrmt |
3. te.gēwo.rdəX - *of* : te.gē.ordəX (*boersch*) spmē zə nimr̄.er az me mēſin:
4. sp̄tn̄ ezn kw̄t wærək
5. ɔp da sXip kre.gēzə bësXmel bru.t̄.ut
6. dē tm̄erman dijs.ij ë splm̄ter m zə vij̄er
7. dē sXip̄er læktn̄ zə lpm̄ af
8. m di fabrik εz niks t̄ zim
9. kum i:r kīnt̄.je
10. bēts Xe.f (Ü.ns) ës fi.r p̄.nt̄.jēs bi:r | m pm̄t̄ |
11. brij õz is twe. kilo krikən - *of* : krikj (*kleine, zoete ; geen verkleinv. ; zure én zoete : kēt̄:zn̄*)
12. zē mē.sē vy.vn dri fl̄.sē win ytXəzo.p̄m - *of* : ytXədrūn̄kj̄ | ë li.t̄er |
13. i w̄.u mē slā. me. ãj kn̄p̄el
14. kāe zē kni gēzi.n
15. tes fastn̄.v̄m - dat wur ni fel mi gēv̄irt
16. k̄ bēm bli.j̄e dak er ni mē me.gēgū.m bæn | me. ãd̄er |
17. 'rk ent ni Xədər.n uər
18. 'dēn dēr - dn dim dijat̄.r kumt̄
19. ãj k̄p̄esp̄m̄e - ï k̄p̄esp̄m̄e-t̄e - k̄p̄esp̄v̄.ḡr
20. m p̄.t̄e - e mat̄s̄e (*vrouwenkapsel*) - puts̄e (*béret*) - en i.en'tint̄.j̄e (*Zeeuwsche pet*) - baŋe- bēn̄.uwt̄ (*op den adem*) - di zat ī zē rats (= was bang ; *plat*) *of* : i kne.p̄m (*id.*) - dē w̄.i.j̄e - pad̄estuln̄ - *of* : dyvelbruut - en ō.ḡe - em pyt - ã(m) bo.t̄er-kapæle
21. di kæ.r̄l dij iz - *of* : di v̄.ndiz dē sXalt fan dn orlōX | i.el dē w̄.ralt | zē v̄.xtn̄ |
22. ksaj̄e kra.ilt̄es Xe.vn
23. ãjəlant la.t fe.j ã.uw̄e sXe.p̄m afbre.kn
24. di jæ fän zē le.vn̄ εz em be.t̄e gat | gēkre.gn |
25. gef mēn is twi.e bri.e sti.en̄ - bre.er̄e - dē bre.ste
26. da stambe.lta st̄.ter ni mi.er
27. di man di je.ij̄e sXōn̄ le.vn̄ - *of* : ë le.vn̄ az ãj gru.t̄.ten̄.r̄er
28. lysifær dij εz nijm dēn e.m̄l gēble.vn
29. dē sXo.lkmd̄ers be - *of* : zm̄ mēt̄ me.m̄ster nō(r)d̄ ze. gēw̄ist
30. ik̄an tōX ni kōm̄e vu. daklō.t̄.r̄ bm̄ - *of* : klō.t̄.r̄ æn - *of* : zin
31. dē be.stn̄ dri.ijk̄j gra..X li.za.t̄ | gæ:rn̄ = *plat* |
32. i kani Xō wærka want̄ i jæ pin i zəj̄ ke.lē
33. ste.k̄ iz ë stuk m di be.zm || ë ste.le ||
34. ne. - da w̄or nime met̄ ke.gls Xəspe.lt
35. | ãsi | ik æn a twe.ke.r̄ nō j̄e gēro.pn
36. di pe.r̄ εz nōg a.rt̄ - dē pit̄em ben̄g el.legā.nz wit | rip |
37. zē bē.m wæg na tlā.nt̄ - *of* : zē zin̄ tlā.nt̄
38. ze.i ji.es̄e Xæ.lt òp selpm̄.o.kn
39. di zat no.it ni fæ..re brij̄:
40. zrz dnæl(f)t fan dēr mæ.lékwi (ælt *platst*)
41. dē man mu fu..e sē vr̄.uw zārəgen
42. m dē sXæld̄e zw̄.m̄ das Xəv̄.rlēk
43. i jæ fe pr̄.ts umdati st̄.r̄ek̄ is
44. w̄d̄er mutn̄ dēr dnælef̄ fan ë..n̄ - ë jad̄er dnā.nd̄ern̄ ælef̄
45. ælēpta bæt (*matras*) iz ɔpliXtn̄ | le.dikant |
46. ūnz̄e mē-tsēlē..r̄ eso v̄.t azə v̄.rēk̄j̄ (*papperig dīk*) - *of* : eso dīk az em beir (*forsch gebouwd*) - v̄.t is hier ook syn. van bezopen)
47. zē sprij̄en um tēvæ..rs(t̄) | zē wætn̄ wi(n) da - *of* : win uft̄er tfæ.rst̄e kan sprij̄n |
48. dē bo.mkwe.k̄er zal dē bo.m mētn̄
49. du tr̄.m i est̄ ez dr̄.t̄
50. zē bēgm̄: t̄e klæp̄e vo..r dē vru.Xmis - do..Xmis̄ - tluf (*geen vespers*)
51. em bē-tspre.ij̄e - pyj̄ed̄ril (= het zaad ; het groen op de slooten : ryt) - ȳ.br̄.i.ō - - -
52. dē sôlda.tn̄ æn di vr̄.uw̄e der a.r afXēkn̄pt̄ | afXēsne.i |
53. zē va..d̄er æt em ë ja..r uf se..s na sXo.lē lat̄ej̄ ga..n
54. ke..nt̄ em afXēra.j̄en um zu la.t̄e lijs two..t̄er t̄e lu..pm̄
55. ë v̄æ..z̄e | di zi.j̄ir ni fe: | (,,vale'' onbek.)
56. ε..rde putn̄ - bæni fe. w̄.et
57. do.vmp̄.r̄.le st̄.d̄ in dēn ε..rt
58. imo..rt̄ est nōX t̄e kō..ut umet̄ kæt̄sebæle t̄e spe..ln̄
59. di kæ..s̄e sXi..nt̄og æld̄er e.
60. i tr̄.k(t̄) an tp̄.r̄.rt s̄e st̄.r̄.rt | i tr̄.kter a..n |
61. tu..nd̄erit (zeldz.) - *of* : vru.ḡer kwam̄e jad̄er a..ltit nō. dē kæ..remis̄e | ale j̄.r̄.rn̄ |
62. dē p̄.r̄.ter di ze..i dad unz̄e livēn e.r vulm̄.kt̄ is
63. j̄e zaX mē wæ mōj̄e sprak ni te..ḡe mēn - *of* : j̄e pr̄.tn̄ te..ḡe mēn - *of* : j̄e ḡe pr̄.t̄ fu..t̄ mē
64. dē zw̄.lyw̄e zaln̄ traXan̄ kum̄
65. ga. vand̄.X ni kō..rt̄n̄
66. e.t̄.zok Xr̄.X kō..r̄.s̄
67. zē mo..ter is kep̄ot̄ - di kani fu..ryt
68. tez ë w̄.r̄.rem̄e daXēwist - en tiz̄en lækern̄ ã..vn̄
69. da junjet̄.j̄e lo..pt̄ òp s̄em blo..t̄e vutn̄
70. dēr εz ë sXō.r̄ m dē kan̄e
71. ik w̄.u date pust̄.bo.d̄ em bri..f bruXt̄
72. kem pi..n a mēn a..rt
73. ikame Xm dwasuk̄en umgē..n | mēsn̄ |
74. na sXøftit span̄e mē tp̄.r̄.rt fo. dē ni..wē kar̄e
75. ken em be.t̄.j̄e - *of* : beXj̄e - dē ko..s̄e v̄. vo. dē midag a
76. dē zōn̄e van dē ko..nijk̄ ã..d o.k sulda..t Xēwist̄
77. we..t..j̄e gm̄ pilēbo.gem̄.k̄er t̄e wo..n..:
78. di ro..zn̄ æn laj̄e do..r̄.r̄.s̄
79. ik Xlo..vnd̄er gm̄ wo..rt fan
80. t kmt̄.j̄e waz do..t fo..r ã..z̄et kündn̄ do..cp̄m
81. zēn o..rn̄ ën zn o..gn̄ lo..pm̄
82. òr dōXertis me..j̄ karfji na t̄bus Xəga..n um bra..m̄: t̄e trækn̄
83. da(r) (e)z n sp̄t̄e van dē lad̄er
84. di zetn̄ ãj ke..l o..pm̄
85. tfulek sōXt niks ãnd̄ers as Xæ.lt ãj gu..t̄
86. ãd̄er munt εz dro..X fandn̄ dōst
87. di wæX lop kr̄om - et̄z n umwæX lajsta..r̄
88. ik̄oXt n tr̄.melt̄.j̄e vo..d̄e kl̄.in̄:
89. dē bōk is Xəstikt̄or ãj kost m t̄e slik̄j
90. sn dō..t..j̄e was kort æ gut
91. m tsXø..t..j̄en iżd̄ bæste

92. ë sXatér mu Xut kānē mīkn
 93. žuk mēn u.t is
 94. kwe.tni wɔrak əm zukē mut
 95. øj ko.uwē ke.-ldér is Xut fo.-r(t) tbi:r
 96. kmēst bluđdrinjkēn um stē.rēk tē wo.rn | en pa.zos |
 97. kmun e.-st et e.tn in dē stal brijn | ë vu:r = wat in eenmaal gevoerd wordt op een wagen met vier wielen.
 98. mēm brux waz muX - of : - mu.j
 99. dē mēlēbu.r ma.-kt øj gro.-tē rundē
 100. di kærēmēlek ez dan ī zy.r - sti.rtēm - of : sty.rtēm - dēr me. traX
 101. wē zo.en di. pat ful kān: du.n - of : vul kānē gu.i - m en y:rē
 102. iz op si mēni.rē persis - siku.r l° v. e. persoon, 2° v. e. werk
 103. di kum no.t e mēnytē lō.tē
 104. m ita.ljē bēndēr vy.rspygande bærgēn
 105. dārfj.i da.-r op dāw
 106. im bo.mī.zē stik fan dē brag afXēva.rn | bragē |
 107. j-i mud ū.ns fō.ln is kumē kōrn
 108. di is fā.n lō.vn gēkum:e. ë vōlē ba.zē | pē(r)tēmēne. |
 109. di dōr is fam bēkēnō.ut Xēma.-kt
 110. ë gētrē.wdē vro.uwē mu kān:u.in
 111. kēn ir gēs Xēzērt mē twas Xēj gut sa..t
 112. dē brōuwēr ze.-xtat et nōX tē dēr iz um tē bō.uw
 113. bakj - ik bakj - j-i bakt - di - - bakti - wēdēr bakj - ik baktm - ji - - di - - wēdēr - - mēn ëj gēbakj
 114. bi.e - ik bi. - of : bī.n - ji bit - di - - wēdēr bīn - bīn wēdēr - ik bo.i - kæj gēbo.jm - bo.ji zēdēr o.k
 115. tes kles mō lækēr | fin |
 116. jē kan ir e.jērs krigēn op dē mart
117. di jēt Xēzēr.itati u mē za dījkj
 118. dē mē.-it ze.-i dati gēlik o.
 119. dēr wa.rē vyf prizn
 120. under din e.ikēbo.m legē ve.j e.ikls
 121. twa.tēr za goj ko.kj - of : stad op dē ko.kj - et rysta. - of : t ko.kta
 122. to.i iz nōXru.-n triz nōX mō pas Xēmē.it
 123. majēnēr.zē - of : majēnēr.zjē (zeldz.) ma.kēzē van tXe.l van: e.i - of : me.-dn do.-ern van te.i
 124. da bo.-mpjē za dō mu.ilēkānē gru.in
 125. dē pastēr e. Xujē win
 126. dē dē.tsēr zē-n ūnz ə.ut yz af la.-tē(m) bran:
 127. dē mēlēk spē.t cē.tēn cē.jēr van dē ku. | zē spē.tēr yt |
 128. dē kōstēr | dily.it fo. dē kärkē | øj krys - kryfis|
 129. dē trim: van dē krywē.gēm bygn van dē zwēr.rē
 130. somēgē mē.sn di snyt tēg art ađernē.zē
 131. zæn em bunt em blō.w gēslo.gjē
 132. dē sō.us ez wa flō.uw | sō.usē |
 133. dē sniēw læg dik - dikē (arch. + boersch)
 134. triz al n lēw gēle.n dānk jē gēzi.n ū(n)
 135. ni.po.rt uor nu en i.-elē ni.wē stat
 136. du.n - ik dunēt - ji dutēt - di - - wēdēr dunēt - jēdēr dun(e)t - zēdēr - - ik de.jēt - ji - - di - - wēdēr de.jēn et - jēdēr - - zēdēr - - de.jēkda - de.ti.t ma.. - de.š zēdēr et ma..
 137. du.-upm - du.-upkli.-et - du.-upbækj
 138. dēsē - of : dēsn - di dēst - dēstē - di jēt.i Xēdēst
 139. bm: - ik bm: - ji bint - di - - wēdēr bm: - jēdēr - - zēdēr - - bimti - kēj gēbun:
 140. Locale landmaten : Gentsch gemet = 44,56 are = 54,56 Gentsche roeden ; Goesch gemet : ± 2 a. minder.
 141. Waternamen : Othensche kreek ; Oostelijke waterleiding.

De naam van deze stad in haar eigen dialect is tērnē.zn

De inwoners heeten tērnē.znērs

Hun bijnaam is stupsXitērs ; de zegslieden kennen ook voor Zaamslag stro.pilekers (strooplikkers), voor Axel : e.-rapēlkāpers voor Vlissingen : flæ.sētrēkērs (in verband met het wapen?), voor Middelburg : ma.nēblāsers

Het aantal inwoners was op 31-12-34 : 10.458 ; voornaamste gezindten : Ned. Herv. : 5.675 ; R. K. : 2.395 ; Geref. : 1.124.

Taaltoestand. Voornaamste wijken : tswa.ntjē - tna.jkāsn (officieel. : Driewegen) - 'slyskilē (Sluiskil) - dē ze.vēn ysfjēs - dē ba.-ndik - ja.-va Te Sluiskil wordt anders gesproken dan te Neuzen, naar het gevoelen van de zegsl. meer „Belgisch“. Het platste Neuzensch wordt nog gesproken in de bootwerkersbuurt „Java“, waar vroeger ook een kazerne stond. Burgers en ambtenaren spreken meer beschaafd Nederlandsch. Fransch wordt hier niet gesproken. De w van de jongeren is op weg naar de labiodentale Hollandsche v. Het Terneuzensch kent nog een paar woorden met y-uitspraak van de ij : blyvēn - pypē - wyvēn - vyvē (blijven, pijp, wijven, vijf). Wie „op zijn hoog Haarlemsch Dijksch“ gaat spreken, zegt tēz blē.vn - ik ro.k əm pē.p. Ook bij Bruggelingen kan men deze hypercorrecte uitspraak wel eens hooren.

De bevolking is, naar de inlichtingen van bejaarde zegslieden, in de laatste 65 j. vervierdubbeld, en vooral ingewezen uit het omliggende platteland. De hoofdbezigheid van de bevolking is die der transportarbeiders en schippers ; ook de winkelstand is sterk vertegenwoordigd. Neuzen heeft zijn wekelijksche handelmarkt ; er is een tegelfabriek ; er wonen ook nogal enkele rustende boeren uit de omstreken.

Zegslieden. 1. Joh. P. Smit ; 66 j. ; schoenmaker ; hier geb. ; heeft steeds hier verbleven. V. van Terneuzen, M. van Goes ; hij spreekt steeds Terneuzensch.

2. Cory Dieleman ; 16 j. ; dienstmeisje ; hier geb. ; V. van hier, M. van Zaamslag ; heeft steeds hier verbleven en spreekt steeds dialect.

3. Rommel D. ; 34 j. ; leeraar ; hier geb., maar van zijn 15^e jaar af voor zijn studie en zijn ambt meestal uit Terneuzen weg. V. en M. van Maastricht ; spreekt gewoonlijk Hollandsch.

Verleenden verder hun medewerking : De H. Abraham Dees ; 78 j. ; geboren te Hoek, nu woonachtig te Terneuzen en de H. L. J. De Vries, onderwijzer te Terneuzen, maar geboren te Zaamslag. De zegslieden zijn protestantsch.